הַחֲלוֹם וְהַתְּשׁוּבָה הַנֶּעֱלֶמֶת

רַעַשׁ וַהֲמוּלָה.

שְׁעַת בֹּקֶר בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם בָּעִיר צַנְעָא שֶׁבְּתֵימָן.

כָּאן עוֹמְדִים הַקַּצָּבִים הַמּוֹלִיכִים אֶת הַפָּרוֹת לִשְׁחִיטָה, וּמִן הָעֵבֶר הַשֵּׁנִי עוֹמְדִים הַשּׁוֹחֲטִים וְעוֹסְקִים בְּמְלַאכְתָּם. כָּל בְּהֵמָה, לְאַחַר שֶׁנִּשְׁחֲטָה, עוֹבֶרֶת לִידֵי ה'חָכָם', שֶׁבּוֹדֵק אֶת כַּשְׁרוּתָהּ.

וּבַפִּנָּה עוֹמֵד נַעַר צָעִיר כְּבֶן שֵׁשׁ-עֶשְׂרֵה, וּשְׁמוֹ יִחְיָא צָאלַח. לַמְרוֹת גִּילוֹ הַצָּעִיר הוּא כְּבָר תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, וְהוּא בָּקִי בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה וּבִכְלָלֵי הַבְּדִיקוֹת שֶׁל כַּשְׁרוּת הַבְּהֵמָה. עַתָּה הוּא מַבִּיט הֵיטֵב בְּמַלַאכְתָּם שֶׁל הַשּׁוֹחֲטִים וּבַדִּיּוּנִים הַהִלְכָתִיִּים שֶׁל הַחֲכָמִים, וְלוֹמֵד לְיַשֵּׁם אֶת הַהֲלָכוֹת בְּצוּרָה מַעֲשִׂית.

וְהִנֵּה נִשְׁחֲטָה בְּהֵמָה נוֹסֶפֶת. הֶחָכָם בָּדַק אוֹתָהּ, וּמָצָא 'סִרְכָה' בָּרֵאָה, פְּגַם הֶעָלוּל לְהַטְרִיף אֶת הַבְּהֵמָה.

הֶחָכָם נָשָׂא וְנָתַן עִם הַשּׁוֹחֵט, שֶׁהָיָה גַּם הוּא תַּלְמִיד חָכָם מֻבְהָק, וּשְׁנֵיהֶם הִכְרִיעוּ בְּצַעַר כִּי הַבְּהֵמָה טְרֵפָה וַאֲסוּרָה בַּאֲכִילָה.

יִחְיָא הֶאֱזִין בְּקֶשֶׁב רַב לְדִיּוּן הַהֲלָכָתִי שֶׁל הֶחָכָם עִם הַשּׁוֹחֵט, וְנִפְעַם גַּם הוּא לַחְשֹׁב מָה אוֹמֶרֶת הַהֲלָכָה בַּמִּקְרֶה הַזֶּה. וְהִנֵּה נִזְכַּר כִּי לִפְנֵי יָמִים אֲחָדִים לָמַד בְּסֵפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת 'הַמַּבִּי"ט' - שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה טְרָאנִי תְּשׁוּבָה אֲרֻכָּה, שֶׁעַל פִּי הַכָּתוּב בָּהּ, אֶפְשָׁר לְהַכְשִׁיר אֶת הַבְּהֵמָה.

יִחְיָא הִצְטַעֵר מְאֹד עַל הַהֶפְסֵד הַגָּדוֹל שֶׁל הַקַּצָּב בַּעַל הַבְּהֵמָה, אַךְ לֹא הֵעֵז לְהַבִּיעַ אֶת דַּעְתּוֹ בִּפְנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הַגְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ בְּשָׁנִים - הֶחָכָם וְהַשּׁוֹחֵט.

בְּשִׁעוֹת הַצָּהֳרַיִם, כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ יִחְיָא לְבֵיתוֹ, סִפֵּר לְאָבִיו אֶת שֶׁהָיָה בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם. הוּא פֵּרֵט אֶת הַדִּיּוּן הַהֲלָכָתִי, וְאָמַר כִּי כְּפִי שֶׁנִּרְאֶה לוֹ, לְפִי דִּבְרֵי 'הַמַּבִּי"ט' אֶפְשָׁר לְהַכְשִׁיר אֶת הַבְּהֵמָה.

"וְלָמָּה לֹא אָמַרְתָּ לָהֶם?" שָׁאַל הָאָב, "הֲלֹא אִם הָיִיתָ מַרְאֶה לָהֶם אֶת הַמָּקוֹר בַּסֵּפֶר, אוּלַי הָיָה הֶחָכָם מַסְכִּים עִם דַּעְתְּךָ? מָחָר תֵּלֵךְ וְתַרְאֶה לָהֶם אֶת הַתְּשׁוּבָה שֶׁבַּסֵּפֶר", הוֹרָה לוֹ אָבִיו.

שְׁעַת לַיְלָה. יִחְיָא הַצָּעִיר סִיֵּם זֶה עַתָּה אֶת סִדְרֵי לִמּוּדָיו. בְּעוֹד שָׁעוֹת אֲחָדוֹת הוּא כְּבָר יַשְׁכִּים קוּם לְסֵדֶר יוֹמוֹ הֶחָדָשׁ, אוּלָם מָחָר הוּא מְתַכְנֵן בֵּין הַשְּׁאָר לְהִכָּנֵס אֶל הֶחָכָם בְּעִנְיַן כַּשְׁרוּת הַבְּהֵמָה שֶׁהֻכְרְזָה הַיּוֹם כִּטְרֵפָה, וְהוּא חַיָּב לְעַיֵּן הֵיטֵב בַּסֵּפֶר 'שוּ"ת הַמַּבִּי"ט' כְּדֵי שֶׁיּוּכַל מָחָר לְהַרְאוֹת לֶחָכָם אֶת הַדְּבָרִים וּלְהַסְבִּירָם מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר.

יִחְיָא נִגַּשׁ אֶל אֲרוֹן הַסְּפָרִים, הוֹצִיא אֶת הַסֵּפֶר וְהֵחֵל לְדֹף בּוֹ. הוּא חִפֵּשׂ אֶת הַתְּשׁוּבָה שֶׁרָאָה לֹא מִכְּבָר, וְשֶׁעַל פִּיהָ נִרְאָה לוֹ שֶׁיֵּשׁ לְהַכְשִׁיר אֶת הַבְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁחֲטָה.

הוּא דָּפַדֵּף וְדָפַדֵּף, חִפֵּשׂ גַּם בְּתֹכֶן הָעִנְיָנִים שֶׁבְּסוֹף הַסֵּפֶר - אַךְ לֹא מָצָא אֶת הַתְּשׁוּבָה הַהִיא.

לְרֶגַע, נֶחְרַד: "אוֹי וַי, הַאִם בִּקַּשְׁתִּי לְהַכְשִׁיר אֶת הַבְּהֵמָה עַל פִּי יְסוֹד שֶׁאֵינוֹ קַיָּם?"

אֲבָל הוּא הִרְגִּיעַ אֶת עַצְמוֹ: "בָּרוּר לַחֲלוּטִין שֶׁרָאִיתִי אֶת הַתְּשׁוּבָה הַזּוֹ, רָאִיתִי אוֹתָהּ פַּעַם וְגַם עִיַּנְתִּי בָּהּ הֵיטֵב... אַךְ הֵיכָן הִיא?"

הַשָּׁעָה מְאֻחֶרֶת וְהַנַּעַר עָיֵף עָיֵף. בְּעֵינַיִם עֲצוּמוֹת לְמֶחֱצָה הַמְשִׁיךְ לְדָפְדֵּף וּלְחַפֵּשׂ, דַּף אַחַר דַּף, עַמּוּד אַחַר עַמּוּד - אוּלַם הַתְּשׁוּבָה נֶעְלְמָה...

וְתוֹךְ כְּדֵי כָּךְ נֶעֱצְמוּ עֵינָיו שֶׁל יִחְיָא וְהוּא נִרְדַּם עַל הַסֵּפֶר...

לְפֶתַע נִשְׁמְעוּ דְּפִיקוֹת קַלּוֹת עַל הַדֶּלֶת. יִחְיָא קָם וּפָתָחַ, וּבְפֶתַח נִרְאָה אִישׁ יָשִׁישׁ בַּעַל הַדְּרַת פָּנִים מְאִירָה בְּמֻיְחָד.

"מִי אַתָּה?" שְׁאָלוֹ יִחְיָא.

"אֲנִי הַמַּבִּי"ט", עָנָה הָאִישׁ, "וּבָאתִי לְהַרְאוֹת לְךָ הֵיכָן הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִנְּךָ מְחַפֵּשׂ וּמְצַטַעֵר כָּל כָּךְ שֶׁאֵינְךָ מוֹצְאָהּ".

לָקַח הָאִישׁ הַיָּשִׁישׁ אֶת הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ שֶׁל יִחְיָא, וּפָתַח אוֹתוֹ בַּמָּקוֹם הַנָּכוֹן...

בַּבֹּקֶר מֵהֵר יִחְיָא הַצָּעִיר אֶל הֶחָכָם וְהֵרָאָה לוֹ אֶת הַתְּשׁוּבָה. פְּנֵי הֶחָכָם אוֹרוּ. "אָכֵן הַצֶּדֶק עִמְּךָ", קָרָא וְהוֹסִיף: "יָדַעְנוּ שֶׁהִנְּךָ חָכָם מֻפְלָג, אֲבָל לֹא יָדַעְנוּ עַד לְהֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִים!" וְהוּא הִתִּיר אֶת הַבְּהֵמָה לַאֲכִילָה.

יִחְיָא הַצָּעִיר גָּדַל וְהִתְפָּרְסֵם, וּלְיָמִים הָיָה מְאוֹרָם שֶׁל כָּל יַהֲדוּת תֵּימָן. עַד הַיּוֹם הוֹלְכִים כָּל יְהוּדֵי תֵּימָן לְפִי פְּסָקָיו, וּשְׁמוֹ נִשָּׂא בְּהַעֲרָצָה בְּכִנּוּיוֹ: "מַהֲרִי"ץ".

ספר
שאלות ותשובות
פעולת צדיק
חלק ראשון ושני

סִפְרוֹ שֶׁל רַבִּי יִחְיָא צָאלַח

ואלה תולדות

רַבִּי יִחְיָא צָאלַח - מַהֲרִי"ץ

רֹאשׁ רַבָּנֵי תֵּימָן
נוֹלַד בִּשְׁנַת תע"ד
נִפְטַר בְּכ"ח בְּנִיסָן תקס"ה
סִפְרָיו: סִדּוּר עֵץ חַיִּים, פְּעֻלַּת צַדִּיק וְעוֹד